

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak: Helyben: 1/4 évre 3 kor.
Egészévre 12 kor; Vidéken: 1/4 évre 5 kor;
Egészévre 20 kor. Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
Harsányi Sándor.

Szerkesztőség és Adónivatal: Csapó-utca 9. sz.
Telefon: 275.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Nemzeti szempontok.

Debreczen, május 23.

Magyarország államisága olyan mint egy érdekes régiség, amelyet megörölt az idők vasfoga. Európában az egy Angliát kivéve még nem volt állami élet, amikor az Aziából bevándorolt, félvad, barbárhun és szittyva-ivadékok már abroncsba szoritotta a legális élet, amely széles konturjait adta meg egy jövő nagy Magyarországnak. A keresztény Európa politikájának frazeológiája nyugat védbástyájának nevezte el Magyarországot s ezt a szerepet Magyarország vállalta is. A pogány és barbár keletnek inváziója ellen harcba vittük minden nemzeti erőnk s a magunk érdekeit alávetettük altruista szempontoknak.

E szerepvállalás eredménye volt a török hódoltság kora, amely alatt állami életünk épenséggel nem fejlődhetett nemzeti irányban. A bécsi politika ezidőtájt kezdte pókhálóját Magyarország fölé teríteni. És elkövetkezett a térdharisnyás, parókás német korszak, a melynek áldását csak tetézte az a nemzeti kiskorúság, hogy állami nyelvünk egy holt nyelv, a latin volt. Magyarországot egyszerre német tartománynak és római provinciának tarthatta bárki.

Érthető, hogy ilyen keretek között államiságunk magyar nemzeti karaktere nem fejlődhetett ki s hogy el kellett következnie azon időnek, mikor létünk fáját derékban törtéketté a Lajthán tuli szomszédság.

Magyarország új korszaka a szabadságharc fekete dátumával kezdődött. A nemzet fölébredt s az éleslátók és bölcssek szeme fölfedezte évszázadoknak eredendő bűnét. Keserves tanulságaink árán rábukkantunk végre a véka alá rejtett igazságra, hogy Magyarország csak nemzeti irányban fejlődhetik nagygyá. És most élni igyekszünk az igazság szavával. Állami életünk irányításában figyelembe vesszük a nemzeti szempontokat. A roskadozó államépületnek új nemzeti fundamentumot építenek a nemzet jobbjai és törekvésüknek visszhangja kél az egész magyar közéletben, társadalomban.

A nemzeti szempontok, a nemzeti irányzat térhódítását látjuk a köznapi élet hullámzásában. A társadalom érverése egészségesebben, frissebben lüktet. A levegő villamossággal teli. A konzervatívek, a magyar államiság nemzetietlen fejlődésének ajtónállói kezdenek a jól megérdemelt nyugalomba vonulni. A nemzeti irány itju harcrosai pedig diadalmasan törnek előre. — Mínta az idők méhéből szakadna ki valami abból a szellemből, amely a magyart az európai népek konglomerát tömegéből az államalkotásnak idejében kiemelte. Elég is volt a gyámkodásból, amelylyel a kozmopolitasság békóba verte nemzeti erőink kifejlését. Mi voltunk, vagyunk és leszünk. Jóideig, századokon keresztül vegetáltunk; itt az ideje, hogy nemzeti önállóságunk az állami élet nemzeti színében kivirágozzék.

POLITIKAI HIREK.

Kép a delegációból.

Budapest, május 23.

(Saját tudósítónktól.) Vagy 34 év óta a mióta ugyanis fennáll a delegáció intézménye, még nem volt olyan élénk a közös-ügyes tárgyalás, mint ez idén. Okozta ezt pedig részben a függetlenségi párt újdonsült akeziója, részben pedig a nagy beszélő kedv, a mely az idén ugyancsak elfogta a delegátus urakat.

E miatt pedig leginkább a gyorsírók pmaszkodnak.

— Hajh, hajh! — sóhajtozik az egyik — hol vannak a boldog idők, a mikor csak a fizetést huzzuk, a munkát pedig a delegátus urak végezték.

Bizony megváltozott az idő és vele a szokások. Most a delegátusok 6—7. néha 8 órát is dolgoznak egy folytában.

Aztán élénkebb is lett az élet a delegáció tájékán — a főrendiház termében is, meg az előcsarnokban is.

A gyorsírók, kopogó kisasszonyok s meg a sok újságíró ellepí az előcsarnokot, melléktermeket és valamennyi várja a friss híreket. Azok pedig igen lassan szívárognak kifelé. Már vagy két óráig tanácskoznak benn és még egy árva delegátus sem mutatkozik, hogy valami anyagot adjon!

Mert hogy a hirszolgalat kissé különös. Az albizottságok ülései tudvalevőleg titkosak, hiszen volt erről most szó elég. A közvéleményt aztán kétféleképp informálják.

A civilek beszédeit egy-egy delegátus tolmácsolja, mindenik a maga beszédéről ad számot. Különösen az ellen-

zéki delegátusok buzgólkodnak abban, hogy valahogy el ne vesszen egy szavuk a nyilvánosság számára.

A magyar miniszterek beszédeit egy-egy befentes hozza ki magával: Hegedüs Sándor, Miklós Odön, Münnich Aurél stb.

Szél Kálmán miniszterelnök maga ügyel rá, hogy szavait híven adják vissza. Inkább kevesebbet, de jól. Ugyancsak ügyelnek rá a gyorsírók és újságírók egyaránt.

Nagy sebbel-lobbal rohan ki a tereből egy-egy vezérkari tiszt,

Jól megnyomják a szót különösen az r betűt.

— Kérrem, a hadügyminiszterr urr beszéde!

Nosza, rohan felé dr. *Fabro*, a főfő sztenografus,

Egy bajusztalan rokonszenves, fiatal tengerésztiszt hozza Spáun báró tenger-nagy beszédeit.

Bemutatkozik.

— Sényi Péter sorhajóhadnagy vagyok.

Ő adja principális nevében is a felvilágosításokat — a delegációknak és a sajtónak egyaránt.

Közben megérkeznek a heti lapok szerkesztői: Nagy Miklós és Kiss József a Vasárnapi Ujság és a Hét gazdái.

— Egy kis témát urak!

Adnak nekik. Miért ne? Nem kerül semmibe.

— Ugyan kérem, kell is nekünk a politika! Egy kis pikantériát!

— Az nincs. Pénzért nincs!

— Hát mi az a tábla ott?

— „Hadügy.”

— Mit jelent az?

— Hogy most a hadügyet tárgyalják.

— És meddig marad ott?

— Egy fél óráig!

— Es aztán?

— Kiteszik a „külügyet.”

— Es aztán?

— A „tengerészet”-et.

— Ez jó, nagyon jó! De pompás kis komédia lesz ebből — s a szerkesztő kéjesen esettint a nyelvével.

— Igen, igen, akár a Shakespeare idején előadott darabokban . . . Kiteszik a tábiát: „Erdő” „Egy falu” „A temető.”

— Az az „A temető.” Itt ássák el a pénzeiket!

— A mi nincs!

Közben kijő Goluchovszki, a leg-elegánsabb közös miniszter. Epen *Lukács* László pénzügyminiszterrel találja szemben magát.

— Nos, mi történt?! — kérdi a külügyek vezetője.

Mert hogy Körber itt volt épen és Lukácsesal is tárgyalt.

A magyar miniszter pedig elreferralja a dolgot.

Goluchovszki pedig bölint és mosolyog.

— No akkor nincs baj, — suttoják köröskörül. — Bizonyosan megegyeznek.

Mert, hogy a civiliz ember azt hiszi

2.
 hogy a diplomaták akkor mosolyognak, a mikor jó kedvük van,
 Mekkora naivság! De mekkora!
 Hát kérem szeretettel, így folynak le a delegáció ülései. Nem történik ott egyéb semmi, de épen semmi!

Egyházkerületi gyűlés.

Harmadik nap.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, május 23.

Degenfeld József gróf elnök komoran nézegette kilencz órakor az üresen meredő asztalsorokat. Nézett, kutatott, de a *határozatképes* szám csak nem akart összegyűlni. Végre is meg lehetett nyitni az ülést, de az urak ásitottak és semmi hajlandóságot nem mutattak a parlamenti munkára.

Odakünn perczről-perczre változott az idő, idebenn egyformán unalmas maradt a hangulat: borongós, ködös, de érzett rajta, hogy viharokat, villanyos atomokat rejteget magában. A minthogy ki is tört a vihar az *Andaházi-Szilágyi* intézet tételénél. A nagy patikus király, *Mihalovits* István bérlete volt a kritikus tárgy. *Mihalovits* rálicizált magára, hogy megkaphassa mai üzlethelyiségét. A gyűlés mégis ingadozott a határozat tekintetében. *Nadányi* Miklós replikázott különösen a bérletbeadás ellen, de hangját a háta mögött ülő *Eröss* Lajos sem hallotta meg. Ellenben mikor *Sinka* Sándor kezdett beszélni, meghallotta harsány szavát az is, aki nem akart odahallgatni. Különbö az egész vita folyamán ő mondott legtöbbet. *Csiky* Lajost felelősségre vonta a bakonyiszegek eloquens papja, *Szele* György, az intézet néhány homályos ügyében s valami 750 koronás restánczia dolgában. *Csiky* védekezett s így fejezte be riposztját:

— *Csiky* Lajos itt van s ha kell, *Csiky* Lajos megfizeti a 750 koronát.

Márk Endre szokatlan hévvel kelt az intézet védelmére. Az intézet felsőbb hatóságát rövidség okáért az egyenetlek ismeretlen betűivel jelezte. Nosza felugrott erre hirtelen az ispotályi új harangok boldog felszentelője, *Könyves Tóth* Kálmán tiszteletes ur:

— Nem „v” az egyházkerület!

Még a többi ismeretlenekhez is hozzá akarta hasonlítani az egyházkerületet, de nem volt ideje rá, mert *Szell* Ákos közben feltörte *Columbus* tojását s kimondta, hogy animóztatást lát a dologban.

— Animóztatás, animóztatás! — Zúgták karban a tagok, csak hogy leülésre kényszerítsék az időközben felállott *Nadányi*. *Nadányi* erősködött, ekkor szavazni akart mindenki, majd *Domahidy* Elemér, *Nagy-Károly* snájdig országos képviselője vélte megtalálni a helyes középpontot, de hangja már elveszett a zajban. Végre akadt mégis egy szónok, akit rendesen hallgatott a gyűlés s ez *Degenfeld* gróf elnök volt, aki szavazás alá bocsátotta az ügyet. Az intézet gondnoksága fiaskót vallott autonómikus eljárásával s visszakarta az ügyet úgy, amint előterjesztette.

A konventtől leutalt ügyek sorra tudomásul szolgáltak s ezután ismét belesett a gyűlés abba a lethargikus hangulatba, mely a legmélyebb unalomra vált akkor, mikor a tanügyi bizottság előterjesztései következtek a napirenden. A fiatalabb tagok egyenkint szállingóztak ki, az egyházi atyák mentek hallgatni a theológusok konferenciáját, a tanárok pedig úgy gondolkodtak, hogy ők már jól ismerik ezt a nótát, minek maradnának itt? Nem is volt jelen harmincz tag már délben, sőt — horribile dictu — még *Könyves Tóth* Kálmán is kiszökött a teremből. Azt mondta, hogy a theológusokhoz megy, pedig valójában azért távozott, mert a szavazás után — megéhezett.

Déli félegy óráig mindig ezt a tárgyat forciozta *Zsigmond* Sándor főjegyző s *Degenfeld* gróf elnök általános óhajtsáknak tett eleget, a mikor a gyűlés folytatását délután három órára tűzvé ki, azt berekesztette.

A gyűlés lefolyásáról részletes tudósításunk itt következik:

Degenfeld József gróf elnök kilencz óra után nyitotta meg a gyűlést. *Kiss* Aron püspök csak tíz óra körül érkezett meg. Felolvasták a tegnapi gyűlés jegyzőkönyvét s hitelesítették azt. Tudomásul vette a gyűlés a tanítóképezdei igazgató jelentését. A miniszternek leirata felett, melyben kéri az egyházkerületet, hogy a tanítóképezdében szüntesse be a *tanítónők* osztály- és képesítő vizsgálatait, napirendre tért a gyűlés, mert a leiratnak Debreczenre nézve, hol a *tanítónőképezde* is fennáll, hatálya nincsen.

Az elemi iskolákra nézve a vegyes bizottság előterjesztése alapján úgy határozott a gyűlés, hogy azok még egy évig, 1903. szeptemberéig benn maradhatnak a kollégiumban, akkor azonban okvetlenül kitelepítik az elemi osztályokat.

(Jelentés az anyakönyvtárról.)

Görömbey Péter könyvtári albizottsági elnök és dr. *Helle* Károly jegyző tartalmas jelentését helyeslő tudomásul vette a gyűlés. Foglalkoztak *Fraknoi* Vilmos átiratával is. *Fraknoi* megköszönte az egyházkerületnek, hogy a kollégium anyakönyvtárát és gyűjteményeit országos czéloktól sugallva állami felügyelet alá helyezni engedte. Megbizta a kerületi gyűlés az igazgatótanácsot, hogy a nagykönyvtár szabályzatát dolgozza ki s azt az őszi közgyűlés elé terjeszse.

(A főiskolai internátus.)

Az igazgatótanács jelentését olvasták fel. A kollégium épületéből okvetlen ki kell költöztetni a bentlakásokat, hogy a főépület tisztán tanügyi czélokra szolgálhasson. Régebbi megbízás alapján általános költségvetést készített az igazgatótanács s felírt segély iránt a tanügyi kormányhoz és Debreczen város tanácsához. Az utóbbi-tól építkezési segélyt, másfél millió ingyen téglát kért a kollégium, ez ügyben azonban máig is érdemleges döntés nem történt. *Wlassics* miniszternél küldöttségileg jártak fenn a 300,000 korona beruházási segélyért gróf *Degenfeld* József, *Kiss* Aron és *Dóczy* Imre. Ugy a miniszter mint *Zsilinszky* államtitkár biztató felelettel bocsátotta el a deputációt. Az ügygyel felterjesztés folytán a Konvent is foglalkozott s megígérte teljes párfo-gását. Az igazgatótanács szükségesnek látta e tekintetben kikérni a közös tanárkar véleményét is, mely azonban már

nem érkezett be hozzá. Az ügy teljes előkészítésére ad hoc albizottság küldött ki, mely munkálatairól az őszi kerületi gyűlésen referál.

(Az Andaházi-Szilágyi intézet.)

Ez volt a tegnapi gyűlés legpapriskasabb tárgya. Az intézetben 32 éve bérlí az üzlethelyiséget *Mihalovits* István gyógyszerész, ki most az eddigi bérössz-szognak 25 %-al való fölemelése mellett hat évi időtartamra kéri a bérlet kiadását. *Nadányi* Miklós, egyházmegyei gondnok éles kritikával kárhoztatja az intézeti gondnoknak és a felügyelőbizottságnak nonszalánszát, melylyel teljesen önhatalmulag köt olyan szerződéseket, melyeknek utólagos változtatása kompromitálja az egyházkerületet. Nagy és hosszas vita keletkezett e tételnél. *Sinka* Sándor három évre javasolta kiadni az üzlethelyiséget, s ez idő letelte után az intézet valamennyi ingatlanát egyszerre bérletbe adni, nyilvános árveréssel. Hozzászóltak még e tárgyhöz *Márk* Endre, ki védelmezte a gondnok eljárását. *Csiky* Lajos, *Szele* György, *Zsigmond* Sándor, gróf *Degenfeld* József, *Szell* Ákos, *Kiss* Albert és *Domahidy* Elemér. Végre is szavazás alá került az ügy. A szavazás eredménye alapján a gyűlés visszautalta az ügyet az intézeti felügyelőbizottsághoz, mely a gondnokkal és ügyésszel együtt új jelentést tesz a bérletről. *Zsigmond* Sándor utólagos javaslatát, hogy a gondnokság ezután jegyzőkönyvek alapján vezesse ügyeit és számadásait, a gyűlés elfogadta.

(Kisebb ügyek.)

Az elnökség s az ügyész jelentette, hogy a Fonciére tűzkárbiztosító-társasággal 1905—1915 évekre tetemes kedvezmények mellett új ügyletet kötött az egyház ingatlanjaira nézve. A gyűlés helyeslő tudomásul vette a jelentést s leiratban kéri fel az egyházi hatóságokat, hogy lehetőleg a Fonciére-nél biztosítsanak. — Az Andaházi-Szilágyi intézet felügyelőbizottságába beválasztották *Kiss* Albert és *Könyves Tóth* Kálmán lelké-zzettek. — A földmívelési miniszternek a fűvészkeri számadást tudomásul vett leiratát közölni rendelte a gyűlés a gazdasági tanácsesal. — Az egyházkerületi tanügyi bizottság jelentéseit, melyeket *Dóczy* Imre középiskolai felügyelő nagy tanulmánynyal és mintaszerűen készített el, helyeslő tudomásul vette a gyűlés.

Déli fél egy órakor elnök a gyűlés folytatását délután 3 órára tűzte ki.

(A délutáni gyűlés.)

Délután fél négykor kezdődtek a tanácskozások. Az egyházkerületi népis-kolai tanügyi-bizottság jegyzőkönyvének tudomásul vétele után minden vita nélkül teljesítették a *hajdu-böszörményi* egyház, a *szigeti* jogakadémia s a *szatmári* katólikus zárdában tanuló református leány-növendékek kérelmeit. Az egyházmegyék felterjesztései közül a *békésbányai* és *beregi* egyházmegyékeit vették tudomásul.

Következett a gyűlés tárgysorozatának 36-ik pontja, mely a *debreczeni* egyházmegyének az ellene beadott felebbezésről szóló előterjesztését tartalmazza. E tárgynál az egyházi ingatlanok adásvételének kérdése miatt heves vita keletkezett, melynek utolsó szónoka az oly tragikus véget ért *Szabó* János volt, ki-nek gyászos elhunytáról lapunk más helyén vehet tudomást az olvasó.

E szörnyű epizód hatása alatt *Degenfeld* gróf rögtön bezárta az ülést s folytatását ma reggel 9 órára tűzte ki. Mivel *Szabó* János ravatala a díszteremben van, a mai gyűlés a kistanácssteremben lesz.

Nyilik a börtön ajtaja.

Vezeklő feleség.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, május 23.

Érdekes szenzációja van a *Deák Ferencz* utcai törvénykezési palotának. Tizenöt esztendei kemény rabságra ítélt boldogtalannak zörgette meg tegnap rostélyos ablakát a szabadulás angyala, egy vezeklő, bűnbánó asszony személyében, ki önként jelentkezett egykor önmaga által is gyilkossággal vádolt és elítélt férje védelmezésére.

(A vádlottak padján.)

Nagyanya meggyilkolásáért állott az esküdtbiróság színe elé *Nagy János*. Egyszerű földmives ember volt *H.-Bőszörményben*, míg bajba nem sodorta a végzet, ugyanazon véletlen, mely ime most meg segítségére siet. Bönperét mult év december 12-től 17-ig tárgyalta az esküdtszék s az öt napos tárgyalás meglepő eredménye az lett, hogy bár *Nagy Jánosné*, ki férjét a vizsgálat során az öreg asszony gyilkosának mondta, a fő-tárgyaláson férje ellen vallani nem kívánt s így a törvény szerint régebbi vallomásra sem volt megeskethető, *Nagy Jánost* mégis bűnösnek találták az esküdtsek s a bíróság 15 évi fegyházzal sújtotta.

(Ítélet után.)

Alig hirdették ki az ítéletet, a lelkiismeret szava megszólalt a megbotlott asszonyban s már a tárgyalási teremben javveszélve kiáltotta férje ártatlanságát. Bevallotta, hogy bosszúból jelentette a koholt gyilkosságot *Polgár Imre* csendbiztosnak, mert nagyon megverte egy vasárnap délután az ura.

Vezeklő vallomással a rendőrséghez sietett, majd dr. *Szűts Miklóst* az esküdtbiróság elnökét kereste fel, kihez férje védője *Kardos Samu* dr. utasította — előbb gyorsírói jegyzeteket készíttette a bűnbánó hitves igaz mondasáról. Az esküdtbiróság elnöke a vizsgálóbírósághoz utalta a szerencsétlen teremtést, a ki azonban szófogatlanul egyszerűen eltűnt, senki sem tudta hova-merre?

(A vezeklő vallomása.)

Több mint hat hónap telt el azóta. Az asszonynak nyoma veszett, *Nagy János* raboskodik s tegnap egyszerre megkerült *Kovács Zsuzsanna*. *Kardos Samu* dr.-t nem találva odahaza, egyenesen a központi vizsgálóbíróságot kereste fel vallomástételt ajánlva.

Hoffmann József vizsgálóbíró hallgatta ki *Nagy Jánosné*t s az asszony maga mondta tollba a jegyzőkönyvvezetőnek, a mint következik:

Az uram ártatlan. — Természetes halállal halt meg a nagyanyja, én magam is hallottam az utolsó hörgést. *János* is észrevette s az ő figyelmeztetésére leszállottam az ágyból, de akkorra már kiszenvedett. Nem bántotta soha sem élteben, sem holta után s csak azért vallottam ellene, mert megvert.

(Küzdelem az igazságért)

Eddig tart a bűnbánó feleség vallomása, mely mindenestre nyomós érve lesz a védő további fúradzásainak.

Nagy János ügye jelenleg a kir. Kurián van s ha a védelem semmiségi panaszának netán hely nem adatnék, úgy *Kardos Samu* dr. — *Nagy János* védője, *Kovács Zsuzsanna*nak tegnap ön-

ként tett vallomása alapján a bönper újra való felvételét s védenoze szabadlabra helyezését fogja kérelmezni.

Az igazságért való küzdelem újult erővel folyik tovább s úgy lehet, hogy ugyanaz a megtört feleség, a ki rabságra juttatta — szabaddá is teszi őszinte, bűnbánó vallomásával a bosszu szánalmas áldozatát.

Theologusok napja.

Hittanhallgatók országos értekezlete.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, május 23.

Magyarország protestáns theológiáinak kiküldöttei tegnap kezdték meg tanácskozásukat a főiskola oratóriumában. A konferencián számos egyházkerületi tag is jelen volt, kik érdekesebbnek tartották az ifju óriások vitakozását a tanügyi bizottság jelentésénél. Az oratórium hatalmas padsorait mint egy száz főre menő érdeklődő közönség töltötte meg, mely nagy figyelemmel hallgatta a theologusok szívből jött beszédét.

Részletes tudósításunk a következő:

(A délelőtti tanácskozások.)

A konferenciát reggel kilenc órakor nyitotta meg *Csiky Lajos* theologiai dékán, az értekezlet díszelnöke. *Csiky* szép beszédben buzdította munkára az ifjakat, az ég áldását és sikert kérve tanácskozásukra. Majd ifj. *Hubay Bertalan* sárospataki hittanhallgató tartott érdekes felolvasást ily czímen: „A protestantismus szerepe a multban, feladata a jövőben.” Az előadót harsányan megéljenezték.

Utána „A theologus önévelés szükségességéről” értekezett *Kiss Béla* pozsonyi theologus. Az előadóval vitába bocsátkoztak *Erdei Károly*, *Kónya Gábor* és *Füzessy Géza* debreczeni, *Izsák Aladár* és *Beke András* kolozsvári, végül *Kardos Gyula* sárospataki theologusok.

Papp Lajos debreczeni szenior e czímen tartott felolvasást: „Milyen állást kell elfoglalni a protestáns lelkipásztornak a társadalmi élet terén?” *Papp Lajos* azt fejtegette értekezésében, hogy a lelkipásztor legyen szerény, szerezzen általános társadalmi műveltséget, hogy megálhasson bármikor és bármilyen helyzetben. *Belicza András* a külföldi protestáns theologusokkal leendő összeköttetés megvalósíthatásáról értekezett. E tárgyhoz hozzászóltak *Ravasz László*, *Belicza András* és *Kardos Gyula*. A két utóbbi között élénk vita is fejlődött. *Kardos* személyes tapasztalatai nyomán más módozatokat ajánlott a kapcsolat megteremtésére, mint az előadó *Belicza*.

Nánássy Lajos, a „Közlöny” szerkesztője beszámolt a hittanhallgatók hivatalos lapjának ügyéről s indítványt tett arra nézve, hogy a Közönyt mennél szélesebb mederben kell terjesztenie az ifjuságnak.

Déli egy órakor a gyűlés hátralevő pontjait délutánra halasztották s az összes theologusok az Angol Királynőbe mentek a díszebédre.

(A bankett.)

Az Angol Királynőben száz terítékű díszebéd volt, melyen a theologusokon kívül megjelentek: *Padrah Sándor*, *Materny Lajos*, *Csiky Lajos*. *Balogh Ferencz*, *Eröss Lajos* s még számos érdeklődő. A második fogásnál megkezdődött a tósztok árja, mely *Kiss Béla* muzsikája mellett délután négy óráig véget sem ért. Ekkor megindult a hittanhallgatók

nagy csoportja az Emlékkertben levő gályarabok oszlopához, hol ekkorra már igen nagy érdeklődő közönség várta az ifjak megérkezését.

(A gályarabok oszlopánál.)

Öt óra volt éppen, mikor a theologusok impozáns csoportja a gályarabok emlékoszlopa elé ért. Itt *Ravasz László* kolozsvári hittanhallgató mondott gyönyörűen kidolgozott, színes lelkes emlékbeszédet melyben annyi mélység és gondolat volt, hogy sok hallgatónak könny szökött a szemébe. Majd díszes koszorút helyezett az oszlop talapzatának felső lépcsőjére. A koszoru pálmalevelekből és sárga rózsákból készült.

(A délutáni tanácskozások.)

Fél hatkor folytatták a tanácskozást. Szerkesztőt nem választott a „Közlöny” számára a konferencia, csak szerkesztő bizottságot, melynek tagjai *Kónya Gábor* és *Erdei Károly* lettek. Következtek a különböző theológiák ifjuságának beszámolásai az általok végzet belmissioi s ezzel rokon munkákról, beszámoltak: Budapestről: *Kósa Ferencz*, Debreczenből: *Nánássy Lajos*, Eperjesről *Belicza András*, Kolozsvárról *Ravasz László*, Pozsonyból *Kardos Gyula*, Sárospatakról *Beke András*, Sopronból *Takács Elek*. *Bocsor László* a rekvirálás ügyében tett javaslatot, mire a gyűlés, melynek folyamán jegyzőkönyvileg örökítették meg a hirtelen elhunyt *Szabó János* emlékét, véget ért. Este barátságos összejövetel volt a *Péter Pál*-féle vendéglőben.

Szabó János.

Debreczen, máj 23.

A magyar református egyháznak ismét mély gyásza, nagy halottja van. Koronája ékességeiből hullott egy alá a tegnapi napon, váratlanul, tragikusan. Meghalt mint hős, harcizolva egyháza érdekeiért és törvényei igazáért; kimult ott a esatateren az egyházkerület gyűléstermében, hol immár délszaki növények árnyában nyugszik ravatalán a békésbáti egyházmegye nagynevű esperese, Debreczen kitűnő fia, *Hódmezővásárhely* országos híru papja, nagytiszteletű *Szabó János*.

A természet ujjászületésének, gyöngyvirágos, napsugaras májusán iért meg a mindenek alkotó Urához, jámbor, érdemes szolgálja. Hatvankét esztendővel válán, lelkében fiatalos hévvel, agyában nemes, magasztos eszmékkal váratlanul érte a vég, megfosztva *Kálvin* hitvallóit egy nagy reményekre jogosító, kiváló vezérférfiától.

Ott esett el a küzdelem tüzeben, vitatva azt, hogy egyházi ingatlanok a presbyterium és egyházközség hozzájárulása s az egyházkerület jóváhagyása nélkül jogérvényesen el nem adhatók. Elmondta a maga véleményét őszintén, a maga jellemző szókimondásával, követelve az egyházi törvények tiszteletben tartását.

A végszó ajkára fagyott, az ősz esperes megtántorodott, összeroskadtt s kiszenvedett egyetlen jaj, egyetlen bucsuszó nélkül. Megölte a szíve, melyet az orvosi vélemény szerint szélhűdés ért.

Halála nemcsak gyásza, de pótolhatatlan vesztesége is a református egyháznak, mely nagytehetségű, buzgó és harczerakész bajnokát siratja Szabó János ravatalánál. A puritán becsületesség, az ősi magyar jellem mintaképe száll sirba vele, az igazak és kiválasztottak rövid sora fogyott meg távozásával.

Szabó János, a váratlanul elhunyt lelképásztor Debreczenben született 1835-ben s itt végezte el a középiskolai tanulmányokat is kitűnő eredménnyel. Huszonkét éves korában külföldre ment s előbb Bécsben, majd Tübingenben látogatta szorgalmasan az egyetemét. 1861-ben Gyomára hívták meg segédlelkésznek, majd három év múlva Köröstarcsa választotta meg lelképásztorának. 1891-ben esperese lett a békéscsaba egyházmegyének. 1899-ben pedig Hódmezővásárhely református híveinek lett papjává.

Kiss Aronnal szemben püspökjelölt is volt s csak kevés szavazattal maradt kisebbségben. Irodalmi munkásságot különösen egyházi lapokban fejtett ki, de élénk részt vett az egyházkerület tevékenységében is. A kerületi gyűléseken mindenkor jelen volt s mint egész életében, úgy tegnap is a törvények betartását kérte, sajna ezuttal utoljára.

Délután fél hatkor állott fel szólásra s mintegy husz perczig védte hevesen érvelve a maga álláspontját a debreczeni egyházmegye kivételes felfogásával szemben. A jelenlevők figyelme kísérte a magyar ruhás, ősz esperes szavait s lelkes éljen hangzott fel a hatásos befejezésnél. Helyére akart ülni, de nem bírt többé. Szívszélhűdés érte s visszahanyatlott a mögötte ülő Dávidházy János esperes, kabai lelkész karjaiba, hol egy pillanat alatt kiszenvedett.

A teremben óriási rémület támadt, gróf Degenfeld elnök azonnal berekesztette a gyűlést, Kiss Aron az egyházkerület agg püspöke, az izgalomtól beteggé lett és úgy vezették ki a gyűlésteremből. Hajnal István dr. világi tanácsbíró sietett elsőnek oda, de már csak a halált konstatalhatta dr. Tüdös Kálmán és dr. Balkányi Emillel együtt. Megkísérelték az élesztgetést borszesz dörzsöléssel, de hasztalan — a szívverés megszűnt, a tragédia teljes volt.

Szabó János halála közvetlen övéin, hitves és gyermekein kívül gyászba borította Debreczen előkelő társadalmát. A Szabó, Zádor, Vecsey, Kardos, Csanak, Tóth, Kaszanyitzky, Sesztina család rokonát siratja az elhunytban.

Hozzá tartozóit kimérettel tudatták a katasztrófáról, holttestét pedig a kollégium disztermében helyezték ravatalra. Temetése minden valószínűség szerint Debreczenben lesz.

Szabó János legidősebb esperese volt az egyházkerületnek s csak nemrég ünnepelte negyvenéves papi jubileumát, mikor hívei pompás arany serleggel lepték meg. Wlassics miniszter alig pár hete, nevezte ki érettségi biztosnak a kisujszállási gymnasiumhoz, de im a kiküldetés teljesítésében megakadályozta a halál. Utolsó ebédjét Vecsey Zoltán házában költötte tegnap vidáman, ép erőben — adomázó kedvvel.

Délben még mosolygott és estére már halott. Hajtsuk meg fejünket, szálljunk magunkba, törjön meg az ember büszkesége és lássuk be, hogy por és hamu vagyunk, mint nagy bölcsen ránk hagyta ezt eleink írása. A magyar református egyház pedig öltön gyászt és sirassa el őszinté könnyekkel nagy és feledhetetlen fiát.

UJDONSAGOK.

Meghívás.

A debreczeni szabadelvűpárt f. é. április 13-án tartott közgyűlésen az utcai választmányok újjáalakítását, utcai elnökök, alelnökök és jegyzők választását határozván el, e célból az alulírott elnökség a tisztelt párttagokat f. é. május hó 25-én, vasárnap délelőttjére utcai pártgyűlésre hívja össze.

Felkérletnek emélfogva pártunk tisztelt tagjai és pedig:

a Csapó-Péterfia-utcai választók, hogy a nevezett napon délelőtt 9 órakor,

a Hatvan-Piacz-utcai választók, hogy ugyanaznap délelőtt 10 órakor, végre

a Varga-Kossuth-utcai választók, hogy ugyanaznap délelőtt 11 órakor az „Arany Bika” szálloda első emeleti nagytermében a tisztújítás megtartása végett minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Debreczen, 1902. évi május 21-én.

Tisztelettel:

Nagy Sándor, Komlóssy Dezső,
főtáitkar. pártelnök.

Meggyilkolta a feleségét.

Családi dráma az utcán.

(Saját tudósítónktól.) Véres gyilkosság történt tegnap délben — mint tudósítónk telegrafálja — Budapesten, a Rottenbiller-utczában Hujber József bérkocsis agyonlőtte a feleségét. Hujber hat év előtt kötött polgári házasságot egy Kleinberger Regina nevű zsidó hajadonnal, a ki alig két hét múlva egy gyermeknek adott életet. Ezt megboesátotta neki a férje, de amiatt gyakorta volt köztük czivódás, hogy az asszony tovább is kikapós életet folytatott. Különösen Hines Gyula kőfaragóságát miatt, a ki náluk étkezett, tett Hujber gyakran keves szemrehányást a feleségének. Hines elhagyta a házat, ám az asszonynyal tovább is találkozott titkon.

A mult hét péntekén Hujberné elhagyta az urát, a kivel a Jósika-utca 26. számú házában kávémérése volt. Ura azóta többször fölkereste az asszonyt a Jósika-utca 10. számú házában, a hol a nő Pintér Jakab házmesternél bérelt lakást. Az asszony hallani sem akart az uráról. Hujber ma délben ismét elment a feleségéhez. Az asszony éppen utra készült. Nehány percznyi szóváltás után a férj előrántotta revolverét. Hujberné megijedt és futva menekült merénylő ura elől. Végigfutott a Jósika-utczán, majd pedig beszaladt a Rottenbiller-utca 39. számú házába. Hujber itt utólrte a nőt s revolveréből kétszer rálőtt megremült feleségére. Az asszony felsikoltott, lerogyott a kövezetre s néhány pillanat alatt meghalt. Hujber a merénylet után visszazaladt a kávémérésbe. Az ablakon keresztül kiugrott az udvarra, majd felment a harmadik emeletre s itt magára akarta fordítani a revolvert.

Ekkor azonban már utólrte egy rendőr s hosszú küzdelem után kicsavarta a fegyvert kezéből és letartóztatta. Utóbb kocsin bevitték a VII. kerületi rendőrkapitányságra. Kihallgatásakor azt vallotta, hogy azért ölte meg a feleségét mert kipusztította vagyonából és utóbb meg is csalta. A nő tetemét a rendőrség kivitette a morgueba.

A osók.

Mulatságos tolvaj-furfang.

Besson Lujza, egy negyvenkilenc éves özvegy, sirva, panaszkodóan állított be tegnap a rendőrségre:

— Igazságot kérek; kettős sérelemért; hallatlan vakmerőség...

A rendőrfogalmazó csillapította a jó asszonyt, aki aztán kivallotta, hogy mi történt vele az elmúlt éjszaka.

— Hazafelé készültem, de oly sötét volt az idő s oly rosszul világították az utcákat, hogy a kollégium környékén, a Csokonai-kert mellett hirtelen nem voltam képes tovább eligazodni az utamon. Megszólítottam tehát egy jól öltözött urat, a ki épen mellettem haladt el, hogy utbaigazítson. — „Épen arra megyek én is”, felelt udvariasan az idegen ur s ajánlkozott, hogy egy darabig elkísér...

— Nos? — faggatta a rendőrtisztviselő az újra könnyekbe boruló asszonyt. Mi történt aztán?

— Hát kérem alig megyünk tíz lépést, a mikor az idegen ur egyszerre átkarol s mielőtt magam védekezhettem volna, hát megcsókolt... Háromszor csókolt meg! És mindegyik csókja olyan hosszú volt, hogy... hogy azt hittem, ott menten... meghalok... Bruhaha!

A rendőrfogalmazó türelmetlenül pattant fel.

— Ugyan kérem, hát ne sirjon már annyira! Az ön korában nem szokás így kétségbeesni egy-két csók miatt. Különösen, ha senki sem látta! Nos, aztán? Mi történt aztán?

— Aztán, kérem, az az ur — az igaz, hogy arczul ütöttem — ott hagyott. Egy ideig hallottam még a kacagását, aztán eltűnt a sötétségben. Akkor vettem csak észre, hogy mialatt csókolt, kilopta a zsebemből a tárczámat... Százhusz korona volt benne! Igazságot kérek a csókért és szerezzék vissza a pénzemet.

A rendőrség még most is keresi a csókos tolvajt, de alig hiszi, hogy felkutatatható.

* Nagy választmányi értekezlet. A tiszántuli református egyházkerület egyházi értekezletének nagy választmánya tegnap délután Kiss Áron és Degenfeld József gróf elnöklete alatt gyűlést tartott. Az értekezlet részvétellel vette tudomásul Tisza Kálmán, id. gróf Ráday Gedeon, Némethy Lajos, id. dr. Farkas Antal és Hermán Mihály választmányi tagok elhunytát s emléküket jegyzőkönyvileg örököltette meg. Majd általános helyesléssel elfogadták azon korszerű és indokolt határozati javaslatokat, melyeket dr. Imre József terjesztett elő a valóságos nevelés s a szegényügy érdekében. Nyílt pályázatot hirdetett a gyűlés szeptemberig terjedő határidővel egy lelkipásztorkodástan megírására. A következő

gyűlés szeptember havában *Mármaros-Szigeten* lesz, melynek folyamán *Eröss Lajos* mond egyházi beszédet, *Garzó Gyula* és *Csiky Lajos* pedig értekezéseket olvasnak fel.

* **Az 50 koronás új bankjegy magyarsága.** Mikor a 20 és 10 koronás új bankjegyek megjelentek, a *Nyelvőr* megbíráta a bankjegyek szövegét és a helyes magyarság szempontjából sok kifogásolni valót talált rajta. A *Nyelvőr* kritikája nem volt pusztában elhangzó szó, mert az osztrák-magyar bank nemcsak kijavította a felsorolt hibákat, hanem szóról-szóra elfogadta azt a szöveget, melyet *Kardos Albert debreczeni* tanár a *Csokonai-Kör* titkára ajánlott a *Nyelvőr*-ben. A szöveg most kifogástalan magyarsággal ekkép hangzik:

„Az Osztrák-Magyar Bank e bankjegyért bárki kívánságára azonnal fizet bécsi és budapesti főintézetinél ötven korona törvényes ércpénzt.” (A dőlt betűs szavak a *Nyelvőr* szövegéből valók.)

* **Dezső napja.** Tegnap volt Dezső napja, mely alkalommal a szabadalvüpart kiváló elnökét, *Komlóssy Dezsőt* nagyszámban üdvözlötték városunk előkelőbbjei s a szabadalvüpart vezetőférfiai közül. A pártelnök lakása egész napon fogadta az üdvözlők seregét, kiket a szives házigazda s műveltlekű neje fogadott. A debreczeni szabadalvüpart derék elnökének e helyütt mi is tiszta szívből kívánunk sok boldog névnapot.

* **A pékek és pintérek adója.** Tegnap délután folytatták az ipartestületben az adóarányosítás nehéz munkáját. A pékek, sütők, cukrászok, mézeskalácsosok és pintérek rendezték tegnap arányosan adóikat. A rendezés minden nagyobb akadály nélkül ment végbe. Ma a kalaposok, szücsök, ruhafestők, paplanosok, aranyozók, hangszerkészítők, kefések, kéményseprők és kosárkötők gyűlésznek. Holnap délelőtt tartják a többi szakosztályok értekezletüket, melylyel be is fejezi az ipartestület hatalmas munkáját.

* **A tisztviselők adósság-csinálása.** *Szell Kálmán* miniszterelnök az egységes megyei ügyviteli szabályzatba, melynek tervezetét az egybehívandó szaktanácskozmány lesz hivatva tárgyalni, egy külön szakaszt vétetett fel, mely a megyei tisztviselők anyagi viszonyát érinti. E fejezet szerint ugyanis indokolt kérelemre minden tisztviselő két havi fizetésének megfelelő törlesztéses előleget kaphat, de ha lefoglalt fizetése van, ezen előleg csakis a tartozás rendezésére engedélyezhető. A miniszterelnök ezen intézkedésével a megyei tisztviselők anyagi függetlenségét és az adósságcsinálás megszüntetését akarja elérni.

* **Emlékkünnepély a főiskolában.** A debreczeni főiskolai énekkar tegnap délután öt óraker kegyeletes emlékkünnepélyt rendezett néh. *Dobray István* és neje *Kovács Zsuzsanna* emlékezetére, kik annakidején nagyobb alapítványt tettek a kántus javára. Az első *Dobray* ünnepélyen az alapítók rokonai is megjelentek s meghatva hallgatták dr. *Erdős József* felügyelő tanár emlékbeszédét s az énekkar előadta szebbnél-szebb gyászdalokat. Az ünnepélyt *Káldy* kurucznotárnak precíz elnéklése zárta be.

* **Földmivélő-Kör B.-Ujvároson.** *Balmaz-Ujváros* derék népe minden tekin-

tetben igyekszik haladni a kor igényeivel. Sűrűn alakulnak a községben Olvasóegyletek, népkönyvtárak és körök, melyek valamennyien a nép művelődését vannak hivatva előmozdítani. — Legujabban a „Földmivélő-Kör“ alakult meg Ujvároson, mely a kisgazdák és földmivészek érdekeit védi. Az egylet alapszabályait 10,029. szám alatt tegnap látta el a belügyminiszter a szokásos bemutatási záradékkal.

* **A kóser Czili.** *Katz Czili* nevű többször büntetett nő már a 33 évet tapossa, hanem azért mégsem nőtt be a fejelágya. A derék nő már több város hatóságának adott okott az aktagyűjteményre. Legközelebb *Szeged* város hatósága kényszerutleveléztette szülőtte helyére *Nyir-Adonyba*. *Katz Czili* azonban egy merész gondolattal megugrott kísé-
rője elől és *Debreczenben* kötötte ki élete hajóját. Am a rendőrség itt is jól ismerte a kezeragadó Czilit s mielőtt valami turpisságot cselekedhetett volna, bekísérte a bűnügyi-osztályhoz. Czili itt kijelentette, hogy neki kóserkosztot adjanak, mert ő meg nem eszi a „tréflit.“ Hogy a finnyás Czili óhaját teljesíti-e a rendőrség, az kétséges, mert ilyen megkülönböztetés nem igen divik a bűnügyi-osztálynál.

* **Hirtelen halál.** Rémületes eset történt tegnap reggel a vasutnál, ahol több munkás kavicsbordással foglalkozott. — Munkaközben kedélyesen beszélgettek, mikor egyszerre csak egy erős jalkiáltás hangzott el közöttük. A moglepett munkások rémülve látták, hogy *Valkó János* nevű munkástársuk hirtelen összeesett s mozdulatlanul terült el a földön. A meg-rémült emberek egyideig kétségbeesetten szemlélték szerenesétlenül járt társukat, majd jelentést tettek a városi rendőrségnek a szomorú esetről. A rendőrség kiküldöttje már csak a beállott halált konstatálhatta. A szerenesétlen munkást szív-szellőhűdés ölte meg. Hulláját a közkórházba szállították.

* **Vándorló üst.** A bűvészet nem igen lehet kenyeré annak a csavargónak, kit tegnap a rendőrség letartóztattott és mégis el tudott tüntetni egy üstöt. Honnan került hozzá, ezt ma még a titok homálya fedi, mert a jeles igyekezetű férfitól titkolja bűvészetét. Tegnap délután ott járkált fel s alá az óskaarúsok között, egy üstöt kínálva megvételre. A szemes rendőr azonban gyanut táplált ellene és letartóztatta. A bűnügyi-osztályon most kutatják a megkerült üst boldog tulajdonosát.

* **Az angol gazdák Budapestén.** Budapestről telegratálja tudósítónk, hogy az angol gazdák, kik a jövő hét végén Debreczen város vendégei lesznek, tegnap érkeztek a fővárosba, hogy európai tanulmányutjukon Budapest nevezetességeit is megsemléljék. Ma reggel 8 óraker a központi vásárcsarnokot nézték meg, a hol a vásárcsarnok-bizottság élén *Almády Géza* tanácsnok a vendégeket fogadta. Rövid üdvözlő beszédét *Fock Géza* fővárosi mérnök tolmácsolta, ki *Magyary Kornél* fogalmazóval együtt angol nyelven szolgált a kívánt felvilágosításokkal. A központi vásárcsarnokban a szövetség alelnöke, gróf *Bethlen István* országgyűlési képviselő és *Szilassy István* titkár

szolgáltak magyarázatokkal. Bucsuzáskor rendkívül nagy elismeréssel nyilatkoztak a látottak fölött és melegen megköszönték a tapasztalt előzőekenységet. Ezután a tőzsomszédságban lévő közraktárakba mentek, a hol *Pekár* vezérigazgató és *Schuler* igazgató vették át a vezetést. Kívált *Pekár* vezérigazgató angolul előadott alapos magyarázatai, melyekre a közraktárakban és az óriási elevátorban bőven alkalom akadt, érdekelték a vendégeket, kik itt is, ép úgy mint a vásárcsarnokban, sűrű jegyzeteket csináltak. Ezután az O. M. G. E. helyiségeibe és onnan a földmivélésügyi miniszteriumba hajtottak, hol őket 11 óraker *Darányi* miniszter fogadta.

* **Életunt joghallgató.** Budapestről telegratálja tudósítónk: *Hammer Károly* joghallgató ma reggel forgópisztolylyal mellbe lőtte magát Szalag-utca 3. szám alatti lakásán. A golyó súlyos sebeket ütött rajta. A mentők beszállították az irgalmasok kórházába, a hol még mindig eszméletlenül fekszik. A rendőrség nem hallgathatta ki s így nem tudni, hogy mi készítette a fiatal embert a végzetes tette.

x **Földes-féle Margit-crém.** Nemcsak hazánkban, hanem a külföldön is elismerik, hogy a *Földes Kelemen* aradi gyógyszerész által készített *Margit-Crém* az összes szépitőszerek között elsőrangú helyet foglal el. Pár nap alatt minden arczot üdit, fiatalít, finomít. Szeplőt, kiütéseket, foltokat, ráncokat és egyéb bőrbajt eltávolít. Minden hölgynek nélkülözhetetlen. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. Szappan 70 fillér, puder (3 színben) 1.20 kor. Kapható a készítőnél és minden gyógyszertárban. Utánzatoktól óvakodjunk.

EGYLETI-ÉLET.

A jótékony nőegylet közgyűlése. A debreczeni jótékony-nőegylet évek óta nemes, áldozatkész munkát végez. Jótékonytágot gyakorol a szegényekkel, árvaházat tart fenn s minden tetteiben az önzetlenség, az emberszeretet vezérel. A kiváló vezetőséggel dicsekedhető nőegylet e hó 25-én tartja évi rendes közgyűlését, melyre a következő meghívót vettük:

„A debreczeni jótékony nőegylet folyó hó 25-én délelőtt 11 óraker, árvaházának nagytermében, tisztújítással egybekapcsolt rendes közgyűlést tart, melyre Nagyságotat tisztelettel meghívjuk. Debreczen, 1902. május 15. *Veressné Szathmáry Teréz*, elnök. *Koncz Akos*, titkár.

SZINHÁZ és MŰVÉSZET.

— (Műkedvelő előadás.) Tegnap érkezett hozzánk a MAV. javítóműhelyében fennálló „Egyetértés“ önképző-egylet meghívója, melyben a május 31-én megtartandó műkedvelő-előadását jelzi. A napokban már bővebben megemlékeztünk e különben jóra való egylet azon tévesztett irányu igyekezetéről, hogy magyar darab helyett a ledér „*Allamtitkár urat*“ adja elő. Szeretjük hinni, hogy más alkalommal megszívlelik jó tanácsunkat és nem mennek idegenbe ak-

kor, mikor itthon is találhatnak megfelelő jó darabot. Az előadást különben a Margit-fürdő dísztermében tartják meg, mely után reggelig tartó tánc következik. Belépő-díj: I-ső hely 2 korona, II-ik hely 1 korona 60 fillér, III-ik hely 1 kor. 20 fillér, állóhely 80 fillér. Egy táncjelvény ára 60 fillér. Kezdeté fél nyolcz órakor. Az előadás tiszta jövedelme az egyet javára esik.

TÁVIRATOK.

Támadás Széll ellen az osztrák parlamentben.

Bécs, május 23. (Saját tudósítónktól.) A Reichsrath ma délutáni ülésén tárgyalta Breiter képviselő sürgősségi indítványát, melyben Széll Kálmánnal szemben az osztrák képviselőház megütközését kívánta kifejezteni. Breiter beszédében élesen és durván támadta Széll Kálmánt minap mondott beszédeért. Kijelenti, hogy a Reichsrathban tüntetést akart rendezni Széll ellen, de ettől elállt, mert úgy mondták, hogy ez nem lenne megfelelő a parlamenti szokásnak. Azt hiszi, hogy a Reichsrathban mindenki egyetért vele abban, hogy Széll sértegetéseire csak megvetéssel lehet válaszolni.

Elnök e kifejezésért rendreutasítja a szónokot.

Körber nem tartja helyesnek a magyar miniszterelnök elleni igaztalan támadást. Ha megfontolom is — úgymond Körber, — hogy a jelen pillanatban álláspontjaink mily eltérők, nem tagadhatom, hogy monarchiánknak, melyhez Magyarország tartozik, ezen államférfiu díszére válik.

Ezután Breiter sürgősségi indítványát elvetették. Körber beszéde közben heves jelenetek voltak a nagynémetek és szociálisták között.

A martinique-i katasztrófa.

New-York, május 22. A Forte de France előtt horgonyzó hajók tele vannak kétségbeesett emberekkel, akik Martiniqueot mindenképp elhagyni igyekeznek. A tegnapi kitörés erősebb volt az előzőknél. Az egész sziget órákhosszat formálisan ingásban volt.

Az angol-bur béketárgyalások.

London, május 23. A „Daily Mail” jelenti Pretóriából: A bur vezérek értekezletein feltűnt, hogy De Wett egyszerre mint békeapostol lépett fel. Steyn és Delarey hevesen összeszólkostak De Wett-tel, mert minden áron a békét akarja. Botha nem ellenezte a békét, de a feltétlen megadást sem akarja. De Wett most már annyira népszerű lett az angolok előtt, hogy a béke megkötése esetén Oranje gyarmatot ő fogja a koronázáson képviselni és e végből nemsokára Londonba fog utazni.

Wickenburg gróf kinevezése.

Budapest, május 23. (Saját tudósítónktól.) Hír szerint a hivatalos lap legközelebbi száma fogja kö-

zölni Wickenburg Márk gróf államtitkárrá történt kinevezését és Nagy Ferencz volt államtitkárnak ez állástól való felmentését. A távozó államtitkárt a király magasabb kitüntetésben fogja részesíteni.

TORVÉNYKEZÉS.

Az esküdtszéki tárgyalások.

A juniusi programm.

Egy hete éppen, hogy a törvényszéken a juniusi tárgyalásokra kijelölt esküdteket kisorsolták. — Az esküdtszéki tárgyalásokat részint dr. Szűts Miklós törvényszéki elnök, részint dr. Szeőke István bíró fogják vezetni. A juniusi esküdtszék a következő ügyeket fogja tárgyalni:

Junius 16-án Szabó Imre ellen *gyilkosság* büntetvének kísérlete miatt.

Junius 18-án Smidróczky István ellen *rablás* büntetvé miatt.

Junius 19-én Szatmári Ferencz és társa ellen osztály elleni izgatás miatt.

Junius 20-án Vas Lajos ellen *szándékos emberölés* büntetvé miatt.

Az esküdtszék elé kerülő ügyeknek és vádbeli cselekményeknek pusztá felsorolásából is kitetszik, hogy a juniusi tárgyalások igen érdekesek lesznek, nemcsak büntetőjogi, de társadalmi szempontokból is.

Szatmári Ferencz, a híres szociálista czipésmester újabb osztály elleni izgatás miatt áll a bíróság elé, mely őt márcziuban egy havi fogházzal sújtotta. Vádoltársa a saját segédje, az az ismert Strohmann, ki fanatikus hitében szabadságát áldozza elveiért és gazdájáért.

A Smidróczky István ügye azért érdekes, mert a terhére rótt cselekmény *rablás*. A debreczeni esküdtszék ilyen ügyet pedig mindeztideig nem tárgyalta.

§ **A sámsoni leányok.** Hajdu-Sámszon virágzó községében sűrűn fordulnak elő a lopások. Tavaly decemberben Budaházy Szilárd sámsoni gazdálkodót lopta meg ravasz fondorlattal két jóképű hajadon, Dóczy Eszter és Rácsai Borbála. A szemérmes hajadonok nem átalották éjszaka idején behatolni gazdájuk szobájába, ahol monstre-lopást rendeztek. Elzsebelték ugyanis Budaháznak 22 zsebkendőjét, egy selyem jegykendőt, néhány asztalkendőt s még rengeteg mennyiségű más fajta kendőt. Szeőke dr. elnöklelte alatt tegnap ítélezett a két házi szarka felett a debreczeni kir. törvényszék I. vadtanácsa. A törvényszék Dóczy Esztert *kétheti*, Rácsai Borbálát *háromheti* fogházra ítélte.

§ **Aki a tarokkot imádja.** Érdekes lopás ügyben tartott tegnap bünygyi fő-tárgyalást a debreczeni törvényszék. Gritt Gyula borbélysegéd tavaly behatolt Kovács József kereskedősegéd szobájába, ott zsebkéssel felmetszette a Kovács kizitáskáját s abból egy forgópisztolyt, tájékpipát s egy tarokk-kártyát ellopott. A tegnapi tárgyaláson előbb azzal védekezett Gritt Gyula, hogy nagyon szeret tarokkozni, ezért vágta fel a táskát, ké-

sőbb pedig azt bizonyította, hogy főbe akarta magát löni a revolverrel. A törvényszék nem adott helyet egyik védekezésnek sem és Gritt Gyulát *téleli* börtönre ítélte. Az elítélt viszont nem hitt a bíróság bölcsességében s felebbezett az ítélet ellen.

REGENYCSARNOK

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Írta: Jablonczay Kálmán. 2.

I.

Szakítás.

Tardos Ferencz sok másodpercig állott öntudatlanul még azon a helyen — honnan esdő szavait édes anyjához intezte . . .

Ugy érezte — hogy megszakad belsőjében valami? Talán reményeinek létjogosultsága éles tórré alakulva egyenesen a szíve közepébe furódott. Vagy az életosztón reakciója állott be — és abban a pillanatban a test — a lélektelen porhüvely nem tud a jelen csak egy pillanatra sem emlékezni.

Végre engedett a lesújtó fájdalom nyomására. Ferenczkiegyenesedett és meg rázta magát mint a felizgatott fenevad, mely a legveszélyesebb prédára ugrik — halálmegvetéssel.

Kalappját fejébe csapva — erős vasbotját öklébe szorítva — kirohant a szülői házból.

Egyenesen oda sietett ahhoz a sárga alacsony házhoz, melyben a szerény de a legbecsületesebb Gold Jakab lakott.

Este 9 óra után, minden munkásháznál nyugalomra tértek már. Goldéknál is setétek voltak az utcái ablakok.

— Bizonyosan lefeküdtek, — gondolta Tardos Ferencz — mindegy: felköltöm őket, jobb lesz ha még ma meg tudnak mindent, viseljük a szenvedést közös erővel. Es nyomban oda lépett ahhoz az ablakhoz, mely a család hálószobájára nyílik, erősen megzörgette azt.

— Ki az?! — hallék belülről az öreg Gold hangja.

— En vagyok, Tardos Ferencz, nyissa ki kérem Gold ur egypercze az ablakot.

— De mit akar ilyen szokatlan időben Tardos ur, — hallék belülről az öreg Gold hangja, ki gyertyát gyújtott és oda csoszogott az ablakhoz, hogy Tardos Ferencz szolgálatára álljon.

Az utca közvetén állott Tardos Ferencz, a szomszéd ház homlokzatából kiemelkedő gázlámpának fénye megvilágította a fiatal ember férfias arcát, a mely még most sápadtabb volt, mint előbb néhány perczel, a midőn édes anyja halálos ítéletét kimondotta.

— Itt vagyok Tardos ur — szólt az öreg Gold, midőn az ablakot kinyitotta. — Mivel szolgálhatok ilyen szokatlan időben?

Tardos Ferencz remegni kezdett. Mindegy, mormogta magában, meg kell történnie . . . ezt a becsületes családot nem tarthatom tovább bizonytalanságban . . . (Folyt. köv.)

Tőzsde.

Buzakinálat mérsékelt, vételkedv jó-Szilárd irányzat mellett 25,000 méter-mázsa került forgalomba 2 és félfillértől 5 fillérig drágább áron. Egyéb gabonánemek közül zab szilárd, tengeri 5 fillérrel drágább. Idő: szép.

Laptulajdonosok:

László és Popovits.

Hajduvármegye és Debreczen sz. kir. város
Főispánja.

596—1901. sz.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város törvényhatóságának az alábbi határidő lejártá után legközelebb tartandó rendes közgyűlésén egy számvevő-ségi számtisztai állás fog választás útján betöltetni, mely állás 1800 korona fizetésből és 300 korona lakpénzből álló javadalmazással van egybekötve.

Azok tehát, a kik erre az állásra pályázni kívánnak s az 1883. I. törv. czik 17. §-ban meghatározott minősítést kimutatni képesek vagy legalább az eme §. második bekezdésében kikötött feltételeknek elegendet tenni hajlandók, felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, mint a kijelölő bizottság elnökéhez **folyó évi június hó 20-ik napjának d. u. 5 órájáig** annyival inkább nyujtsák be, mert a később érkező pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Ugyanezen idő alatt egyuttal a fokozatos előléptetés útján esetleg megüresedő állásokra is lehet pályázni.

Debreczen, 1902. május 13.

Puky Gyula
főispán.

Hajdu-vármegye és Debreczen sz. kir. város
Főispánja.

195—1902. sz.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi rendes közgyűlésén egy házipénztári tisztai állás fog választás útján betöltetni, mely állás 1500 korona fizetésből és 300 korona lakpénzből álló javadalmazással van egybekötve.

Azok tehát, a kik erre az állásra pályázni kívánnak s a törvényes minősítést kimutatni képesek, felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, mint a kijelölő bizottság elnökéhez **folyó évi június hó 20-ik napjának délután 5 órájáig** annyival inkább nyujtsák be mert a később érkező pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Ezuttal egyszersmind a fokozatos előléptetés útján esetleg megüresedő állásra is lehet pályázni.

Debreczen 1902. május 15.

Puky Gyula
főispán.

Vászon, kész fehérnemű,
Menyasszonyi kelengye, Szőnyeg, függöny, Butorszövetek

↔ nagy raktára ↔

Donogán és
Somossy

Kunz József és Társa
utódai cégénél — Kis-templom-bazár.

A
hajdu-szentgyörgyi
gazdaságban
szamosháti
dohánypalánták
bármily mennyiségben
kaphatók.

Valódi tajték pipák és szipkák

legolcsóbb
árban

kaphatók

Szent-Királyi Tivadar

műiparüzletében.

Alkalmi ajánlat.

A nyári idény beáltával — miután a
szőnyeg és virágágyak

kiültetése elérkezett, bátor vagyok a mélyen tisztelt közönségnek tudomására hozni, hogy nálam a **legszebb és legerősebb növényeket a legolcsóbban** beszerezhetők.

Bármely időben szolgálatára állók a t. közönségnek.

Kiváló tisztelettel:

Paczelt János.

Tudatom, hogy az összes

disztárgyakat

amelyek menyasszonyi, névnap ajándékoknak igen alkalmasak.

gyári áron

árusítom ki.

Tisztelettel:

IFI. PÁJER JÓZSEF,
üveg-, porcellán-üzlete.

2231. k.
1902.

Hirdetmény.

Balmaz-ujváros község határában folyó hó 6-án egy 4 éves, pej, kanca, csillagos homloku b. cz. F. J. bélyegző 40 korona értékű ló vétetett biztonságba. Ha igazolt tulajdonosa **f év június 4-ig** nem jelentkezik, a jelzett ló ugyanaz nap d. e. 9 órakor nyilvános árverésen el fog adatni.

Balmaz-ujváros 1902. május 22-én.

Előljáráóság.

Oh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásnak

Éljen

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR“ GYÓGYSZERTÁR

Budapest. VI., Váci-körút 17.

Egger mellpasztilla
csakhamar meggyógyított

Megfojt ez az
átkozott köhögés!

Kapható Debreczenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor, Michaelovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. E., Szilez Ferencz, Tóth Béla gyógyszerárán; Josa és Jona drogériájában.

Remekírók Képes Könyvtára

KIADJA A LAMPEL R.-FÉLE (WODIANER F. és FIAI) cs. és kir. udvari könyvkereskedés BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 21.

Az első gyűjtemény a magyar könyvpiacra, amely egyöntetű díszes könyvtári kiadásban felel meg a magyar remekírók, valamint a világ-irodalom klasszikusainak színét javát. Minden kötetet a szerző arcképe és kiváló magyar és külföldi művészek illusztrációi díszítik. A remekművek teljes megértését életrajzi bevezetések, jegyzetek és magyarázatok segítik elő.

A BEVEZETÉSEK SZERZŐI:

Abrányi Emil	Junius (Z. Kiss B.)
Alexander E.	Kossuth Ferenc
Ambrus Zoltán	Négyassy László
Angyal David	Palágyi Menyhért
Bánóczi József	Radó Antal
Balassa József	Rákosi Jenő
Bibóhy Zsolt	Riedl Frigyes
Dóczi Lajos	Szász Károly
Endrődi Sándor	Yáczy János
Ferencci Zoltán	Váradi Antal
Haraszti Gyula	
Hegedűs István	
Hegesi Sándor	

hözvezet meg sok díszes név fog csatlakozni.

A magyar és a világirodalom kincsesháza.

SZERKESZTI:

RADÓ ANTAL

Az egyes kötetek mind egyforma alakban, szép és tiszta nyomással egyöntetű, tiszteres színnyomatu díszes bevezetési táblában jelennek meg, rajta az illető író arany-domborművü arcképével.

A könyvszekrénynek, a legékebb szalonban és az egyszerű polgári otthonban egyaránt, e gyűjtemény nemcsak tartalmánál, hanem külsejénél fogva is feltűnő ékessége lesz.

A magyar remekírókat illusztrálják:

Bihari Sándor	Neogrady Antal
Garay Ákos	Réthy Lajos
Gergely Imre	Telegdy László
Hegedűs László	Tull Odón
Zichy Mihály és mások.	

A külföldi remekírókat kiváló külföldi illusztrátorok képei ékesítik.

A gyűjtemény 50 kötet.

Megjelent már a következő hét kötet:

- I-II. Petőfi összes költeményei. Bevezette Ferencci Zoltán.
- III-IV. Kisfaludy Sándor összes költeményei. Bevezette Junius.
- V. Shakspeare remekai I. Bevezette Alexander Bernát.
- VI. Molière remekai I. Bevezette Haraszti Gyula.
- VII. Tóth Kálmán válog. költeményei. Bevezette Endrődi S.

RÖVID IDŐKÖZÖKBEN KÖVETKEZNEK:

(A kiadóezéig fentartja az esetleges változtatás jogát.)

VIII. Hercsenyi Dániel: Munkái.
IX. Schiller Frigyes: Költeményei. Ford. Dóczi Lajos.
X. Madách Imre: Az ember tragédiája és egyéb munkái.
XI. Kossuth Lajos: Válogatott Munkái. Sajtó alá rendezte Kossuth Ferencz.
XII. Homeros: Illiász. Ford. Kemenes (Kempf) József.
XIII. Tóth Ede: Válogatott Munkái.
XIV. Shakspeare: Remekai. II.
XV-XVI. Kisfaludy Károly: Válogatott Munkái.
XVII. Reményi Gyula: Munkái.
XVIII. Heine: A Dalok Könyve. Ford. Endrődi Sándor.
XIX-XX. Tegner: A Fruhácf-monda.
XXI-XX. Széchenyi István: Mtel. Világ.

XXI. Kasinczy Ferenc: Válogatott Munkái.
XXII. Goethe: Válogatott Költeményei. Ford. Dóczi Lajos.
XXIII. Kötésy Ferenc: Válogatott Munkái.
XXIV. Molière: Remekai. II.
XXV. Zrínyi Miklós: Munkái.
XXVI. A Régi Magyar Költészet. (XVI. és XVII. század.) Balassa Bálint. — Tinódi Sebestyén. — A Kuruc Költészet. — Gyöngyösi István.
XXVII. A Régi Magyar Költészet. (XVII. század és XIX. század eleje.) Faludi Ferenc. — Virág Benedek. — Gradányi József.
XXVIII. A Nibelung Enek. Ford. Szász Károly.

XXXIX. *Garay János: Válogatott Munkái.
XXX. Pázmány Péter: Válogatott Munkái.
XXXI. Shakspeare: Remekai. III.
XXXII. Firdausi: A Sahnáméból. Ford. Radó Antal.
XXXIII-XXXV. *Vörösmarty Miklós: Munkái.
XXXVI-XXXVII. Byron: Don Juan Ford. Abrányi Emil
XXXVIII. Homeros: Az Odyssea. Ford. Kemenes (Kempf) József.
XXXIX. Csokonai: Válogatott Munkái.
XL. Leopardi: Összes Költeményei. Ford. Radó Antal.
*Mussel: Válogatott Költeményei. Ford. Radó Antal.
XLI. Goethe: Faust. Ford. Dóczi Lajos.

XLII. Mikos Kelemen: Törökország levelei.
XLIII. Shakspeare: Remekai. IV.
XLIV. Aischylos, Sophocles, Euripides: Válogatott Munkái. Ford. Váradi Antal, Zilahy Károly, Kemenes (Kempf) József és Radó Antal.
XLV. Deák Ferencz munkái.
XLVI. Katona József: Válog. Munkái.
XLVII. Virgilius: Aeneis. Ford. Barott Szabó David. A fordítást javította Radó Antal.
XLVIII-XLIX. A Magyar Népköltészet Kincsesháza.
L. Bajza József: Válog. Művei.
* A csillaggal jelzett írók abban az immár közeli időpontban fognak megjelenni, a mikor a törvény szerint közkincsé válnak.

A Remekírók Képes Könyvtára a következő kiadásokban kerül forgalomba:

Az 50 kötet ára füzve 200 korona.

Az 50 kötet ára vászon díszkötésben, többszörös színnyomatban, az írók dombornyomású arcképével 250 korona.

Az 50 kötet ára amatőr felbörkötésben 500 korona.

Ugy a füzött, mint a kötött kiadás 3 koronás, az amatőrkiadás 10 koronás havi részletek mellett kapható. Az első részlet lefizetése után a gyűjteményből a folyó 1901. év végéig a már megjelent első hét kötet szállítatik. Az első hét kötet tehát már ez évben birtokában lesz a megrendelőnek. A sorozat többi kötetei sorrendben szállítanak a pontosan betartott havi részletekkel szemben, évente legalább hat kötet.

A megrendelési feltételekből kitűnik, hogy a kiadócég valóban azt tartotta első sorban szem előtt, hogy e nagyszabású gyűjtemény, a magyar és a világirodalom kincsesháza, a legszerényebb viszonyok között élők otthonát is ékesíthesse. Nap 10 fillér megtakarítással oly kincset szerezhet bárki magának, a mely értékét változatlanul megőrzi nemzedékeken keresztül, s apáról fiúra közvetíti a világ szellemóriásainak páratlan hagyatékát.

Szíveskedjék e rendelőjegyet bármely könyvkereskedés címére kitölteni és a könyvkereskedésnek megküldeni.

MEGRENDELŐ-JEGY

.....könyvkereskedő urnak

Ezennel megrendelem a Remekírók Képes Könyvtára I. sorozatát 50 köt. Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadása. Ara remek díszkötésben 250 kor. Évente 6 kötet jelenik meg.

A részletek a szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én Önnek fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlített nincs. A részletek be nem tartása esetében a folytatolagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatottak: a lejárt s le nem fizetett részleteket Önnek jogában áll portoköltség hozzászámítása mellett postai megbízással beszélni, melynek be nem váltása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a rendelés vételára esedékessé válik. A megrendelés vissza nem vonható.

A fenti előfizetési feltételeket tudomásul veszem és ezek alapján ezennel megrendelem a fentnevezett munkát 250 kor. vételárért, fizetendő 3 koronás havi részletekben és kérem az első hét kötet megküldését. Az első részlet utánveendő.

Külön kikötés: .....

Lakhely és kelet: .....

Név: .....

Állás: .....

Tessék olvashatóan aláírni.

Az illetéki díjegyzeik 30. tetele értelmében helyegmentes.